

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут людини
Кафедра психології особистості та соціальних практик

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
(Олексій ЖИЛЬЦОВ)
« 07 » « 09 » 20 21 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ТА ПСИХОКОРЕКЦІЯ

для студентів

спеціальності 053 Психологія

освітнього рівня першого (бакалаврського)

освітньої програми 053.00.03 Психологія бізнесу та управління

спеціалізації

Київ – 2021

Розробники:

Цюман Тетяна Петрівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології особистості та соціальних практик

Викладачі:

Цюман Тетяна Петрівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології особистості та соціальних практик

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри психології особистості та соціальних практик

Протокол від 27.08. 2021 р. № 7

Завідувач кафедри _____ (підпис) (Оксана СЕРГЄЄНKOBA)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми 053.00.03 Психологія бізнесу та управління)

27.08. 2021 р.

Керівник освітньої програми _____ (підпис) (Валерій ПОЛЩУК)

Робочу програму перевірено

01.09. 2021 р.

Заступник директора _____ (підпис) (Роман ПАВЛЮК)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4/120	
Курс	3	
Семестр	5	
Кількість змістових модулів з розподілом:	4	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі:	120	
Аудиторні	42	
Модульний контроль	8	
Семестровий контроль	30	
Самостійна робота	40	
Форма семестрового контролю	екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни - забезпечити формування професійної компетентності студентів у сфері психологічних аспектів психоконсультативної та психокорекційної роботи відповідно до сучасної науки та практики.

Завдання курсу:

- ознайомити зі специфікою, можливостями та стандартами психоконсультативної та психокорекційної діяльності;
- надати знання з теорії та практики сучасних психоконсультативної та психокорекційної допомоги;
- сформувати уміння застосовувати техніки консультативної та корекційної психології у наданні професійної психологічної допомоги особистості.

3. Результати навчання за дисципліною

Відповідно до Освітньо-професійної програми 053.00.03 Психологія бізнесу та управління за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія, дисципліна «Психологічне консультування та психокорекція» забезпечує формування таких **загальних та фахових компетентностей**:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 8. Навички міжособистісної взаємодії

ЗК 9 Здатність працювати в команді.

ЗК 10 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК 11 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології;

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ;

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків;

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел;

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій;

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації;

СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову);

СК11. Здатність дотримуватися норм професійної етики;

СК12. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Відповідно до Освітньо-професійної програми 053.00.03 Психологія бізнесу та управління за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія, дисципліна «Психологічне консультування та психокорекція» забезпечує оволодіння такими **програмними результатами навчання**:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання;

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань;

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання;

ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника;

ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій;

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності;

ПР14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку;

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога;

ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

3. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1.							
Психологічне консультування в контексті психологічної допомоги							
Тема 1. Специфіка консультативної допомоги	2	2					
Тема 2. Теоретичні засади психологічного консультування	2		2				
Тема 3. Методичні аспекти психологічного консультування	2	2					
Тема 4. Особистість консультанта та клієнта	12		2				10
Модульний контроль	2						
Разом	20	4	4				10
Змістовий модуль 2.							
Практика психологічного консультування							
Тема 1. Особливості організації консультативної взаємодії	4	4					
Тема 2. Організація консультативної взаємодії	4		4				
Тема 3. Практикум з організації консультативної взаємодії	12			2			10
Модульний контроль	2						
Разом	22	4	4	2			10
Змістовий модуль 3.							
Технологія психологічного консультування							
Тема 1. Процес консультативної взаємодії	4	4					
Тема 2. Технологія консультативної взаємодії	14		4				10
Тема 3. Практикум з психотерапевтичних навичок консультативного діалогу	2			2			
Тема 4. Практикум з мовленнєвої компетентності та трансформації емоційних реакцій	2			2			
Тема 5. Практикум з розвитку засобів впливу на клієнта	2			2			
Модульний контроль	2						

	Разом	26	4	4	6			10
Змістовий модуль 4.								
Основні питання теорії та практики психокорекції								
Тема 1. Сутність психологічної корекції	4	4						
Тема 2. Індивідуальна та групова психокорекція	12		2					10
Тема 4. Особливості створення психокорекційних програм	2	2						
Тема 5. Алгоритм створення психокорекційної програми	2		2					
Модульний контроль	2							
	Разом	22	6	4				10
Підготовка та проходження контрольних заходів	30							
	Усього	120	18	16	8			40

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Психологічне консультування в контексті психологічної допомоги

Лекція 1. Специфіка консультативної допомоги (2 год.)

Філософія консультативної діяльності. Практика індивідуального консультування. Механізми психологічного впливу у консультативній роботі. Моделі консультативної допомоги. Професійна позиція та етичні аспекти діяльності консультанта.

Основні поняття теми: індивідуальне консультування, консультант, клієнт, професійна позиція консультанта.

Семінарське заняття 1. Теоретичні засади психологічного консультування (2 год.).

Лекція 2. Методичні аспекти психологічного консультування (2 год.)

Особистість консультанта у процесі консультативного взаємодії. Особистість клієнта. Специфіка консультативних взаємин. Правила та принципи надання психологічної допомоги.

Основні поняття теми: консультант, клієнт, консультативна взаємодія, психологічна допомога.

Семінарське заняття 2. Особистість консультанта та клієнта. (2 год.)

Змістовий модуль 2.

Практика психологічного консультування

Лекція 3-4. Особливості організації консультативної взаємодії. (4 год.)

Структура психологічної консультації. Основні поняття психологічної консультації (скарга, самодіагноз, проблема, запит, тема). Специфіка дослідження проблеми (збір інформації, первинна діагностика проблеми,

ідентифікація проблеми). Особливості розв'язання психологічного завдання. Характеристика результативності консультативної роботи.

Основні поняття теми: психологічна скарга, скарга, проблема, запит

Семінарське заняття 3-4. Організація консультативної взаємодії (4 год.)

Практичні заняття 1. Практикум з організації консультативної взаємодії (2 год.)

Змістовий модуль 3.

Технологія психологічного консультування

Лекція 5-6. Процес консультативної взаємодії (4 год.)

Побудова ефективного консультативного контакту (рапорт, фокус уваги та калібрування, сенсорні модальності, психологічні ключі). Психотерапевтичні навички ведення консультативного діалогу (рефлексивне слухання, заохочення мовлення, відображення почуттів, фокусування, емпатійна відповідь, відображення значень).

Основні поняття теми: консультативний контакт, консультативний діалог.

Семінарське заняття 5-6. Технологія консультативної взаємодії (4 год.)

Практичні заняття 2. Практикум з психотерапевтичних навичок консультативного діалогу (2 год.)

Практичні заняття 3. Практикум з мовленнєвої компетентності та трансформації емоційних реакцій (2 год.)

Практичні заняття 4. Практикум з розвитку засобів впливу на клієнта (2 год.)

Змістовий модуль 4.

Основні питання теорії та практики психокорекції

Лекція 7-8. Сутність психологічної корекції (4 год.)

Специфічні риси психологічної корекції. Психокорекційна ситуація і мета психологічної корекції. Принципи психологічної корекції. Форми психологічної корекції. Етапи психокорекційної роботи. Види психологічної корекції (корекція пізнавальної сфери, корекція емоційно-вольової та мотиваційної сфер, корекція аспектів поведінки, корекція невротичних станів)

Основні поняття теми: психокорекція, психокорекційна ситуація, види психологічної корекції.

Семінарське заняття 7. Індивідуальна та групова психокорекція (2 год.)

Лекція 9. Особливості створення психокорекційних програм (2 год.)

Принципи складання і основні види психокорекційних програм. Основні вимоги до складання психокорекційних програм. Оцінка ефективності психокорекційних заходів.

Основні поняття теми: психокорекція, психокорекційна практика,

психокорекційна програма.

Семінарське заняття 8. Алгоритм створення психокорекційної програми (2 год.)

5. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2	2	2	3	3
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20	2	20	2	20
Відвідування практичних занять	1	–	–	1	1	3	3	–	–
Робота на практичному занятті	10	–	–	1	10	3	30	–	–
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом			54		64		87		55
Максимальна кількість балів: 260									
Розрахунок коефіцієнта: $260: 60 = 4,3$									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Змістовий модуль 1.

Психологічне консультування в контексті психологічної допомоги

Тема 4. Особистість консультанта та клієнта – 10 год.

Створити власну типологію консультантів або клієнтів (на вибір) – 5 балів.

Змістовий модуль 2.

Практика психологічного консультування

Тема 3. Практикум з організації консультативної взаємодії – 10 год.

Виокремити та описати критерії ефективності процесу консультативної інтерв'ю – 5 балів.

Змістовий модуль 3.

Технологія психологічного консультування

Тема 2. Технологія консультативної взаємодії – 10 год.

Визначити та проаналізувати параметри ресурсного стану консультанта – 5 балів.

Змістовий модуль 4.

Основні питання теорії та практики психокорекції

Тема 2. Індивідуальна та групова психокорекція – 10 год.

Скласти термінологічний словник за темою – 5 балів.

Таблиця 6.2.1

Карта самостійної роботи студента

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання
Змістовий модуль 1.			
Психологічне консультування в контексті психологічної допомоги			
Тема 4. Особистість консультанта та клієнта – 10 год.	Семинарське заняття	5	До семінарського заняття 2
Змістовий модуль 2.			
Практика психологічного консультування			
Тема 3. Практикум з організації консультативної взаємодії – 10 год.	Практичне заняття	5	До практичного заняття 1
Змістовий модуль 3.			
Технологія психологічного консультування			
Тема 2. Технологія консультативної взаємодії – 10 год.	Практичне заняття	5	До практичного заняття 2-4
Змістовий модуль 4.			
Основні питання теорії та практики психокорекції			
Тема 2. Індивідуальна та групова психокорекція – 10 год.	Семинарське заняття	5	До семінарського заняття 7-8

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульні контрольні роботи виконуються у формі тестування.

Таблиця 6.3.1

Зміст і критерії оцінювання модульних контрольних робіт

Змістовий блок і його призначення	Форма	Максимальна кількість балів
Визначення якості володіння базовими поняттями	тести	25

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Семестровий контроль проводиться у вигляді підсумкового атестаційного тесту, питання до якого інтегрують зміст чотирьох змістових модулів.

6.4. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

1. Філософія консультативної діяльності.

2. Практика індивідуального консультування.
3. Механізми психологічного впливу у консультативній роботі.
4. Моделі консультативної допомоги.
5. Професійна позиція та етичні аспекти діяльності консультанта.
6. Особистість консультанта у процесі консультативного взаємодії.
7. Особистість клієнта.
8. Специфіка консультативних взаємин.
9. Правила та принципи надання психологічної допомоги.
10. Структура психологічної консультації.
11. Основні поняття психологічної консультації
12. Поняття скарги, самодіагнозу, проблеми, запиту, теми у консультуванні.
13. Специфіка дослідження проблеми.
14. Збір інформації, первинна діагностика проблеми, ідентифікація проблеми.
15. Особливості розв'язання психологічного завдання.
16. Характеристика результативності консультативної роботи.
17. Побудова ефективного консультативного контакту (рапорт, фокус уваги та калібрування, сенсорні модальності, психологічні ключі).
18. Психотерапевтичні навички ведення консультативного діалогу
19. Рerefлексивне слухання, заохочення мовлення, відображення почуттів, фокусування, емпатійна відповідь, відображення значень.
20. Специфічні риси психологічної корекції.
21. Психокорекційна ситуація і мета психологічної корекції.
22. Принципи психологічної корекції.
23. Форми психологічної корекції.
24. Етапи психокорекційної роботи.
25. Види психологічної корекції.
26. Корекція пізнавальної сфери.
27. Корекція емоційно-вольової та мотиваційної сфер .
28. Корекція аспектів поведінки, корекція невротичних станів.
29. Принципи складання і основні види психокорекційних програм.
30. Основні вимоги до складання психокорекційних програм.
31. Оцінка ефективності психокорекційних заходів.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни «Психологічне консультування та психокорекція» для студентів спеціальності 053 Психологія

Разом: 120 год., лекції – 18 год., семінарські заняття – 16 год., практичні заняття – 8 год., модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 40 год

Модулі	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3			Змістовий модуль 4	
Назва модуля	Психологічне консультування в контексті психологічної допомоги		Практика психологічного консультування	Технологія психологічного консультування			Основні питання теорії та практики психокорекції	
К-сть балів за модуль	54 бали		64 бали	87 балів			55 балів	
Теми лекцій	Специфіка консультативної допомоги	Методичні аспекти психологічного консультування	Особливості організації консультативної взаємодії	Процес консультативної взаємодії			Сутність психологічної корекції	Особливості створення психокорекційних програм
Кількість балів	2 бали		2 бали	2 бали			3 бали	
Теми семінарських занять	Теоретичні засади психологічного консультування	Особистість консультанта та клієнта	Організація консультативної взаємодії	Технологія консультативної взаємодії			Індивідуальна та групова психокорекція	Алгоритм створення психокорекційної програми
Кількість балів	2 бали		2 бали	2 бали			2 бали	
Теми практичних занять			Практикум з організації консультативної взаємодії	Практикум з психотерапевтичних навичок консультативного діалогу	Практикум з мовленнєвої компетентності та трансформації емоційних реакцій	Практикум з розвитку засобів впливу на клієнта		
Кількість балів	–		10 балів	30 балів			–	
Самостійна робота	Створити власну типологію консультантів або клієнтів (на вибір)		Виокремити та описати критерії ефективності процесу консультативної інтерв'ю	Визначити та проаналізувати параметри ресурсного стану консультанта			Скласти термінологічний словник за темою	
Кількість балів	5 балів		5 балів	5 балів			5 балів	
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота – 25 балів		Модульна контрольна робота – 25 балів	Модульна контрольна робота – 25 балів			Модульна контрольна робота – 25 балів	
Рейтингові бали	Загальна кількість балів – 260 Розрахунок коефіцієнта: 260: 60 = 4,3							

8. Рекомендовані джерела

Основна література:

1. Васьківська, С. В. Основи психологічного консультування [Текст] : підручник / С. В. Васьківська. – 2-ге вид. – К. : Ніка-Центр, 2011. – 424 с.

2. Роджерс К.Р. Консультирование и психотерапия. Новейшие подходы в области практической работы: Монография: / Пер. с англ. О.Кондрашовой, Р.Кучкаровой. – М.: ЗАО Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2019. – 464 с. (Серия «психологическая коллекция»).

1. Бондаренко О.Ф. Психологічна допомога особистості: (Учб. Посібник для студентів ст. Курсів психол. фак. та від-нь ун-тів) / Худож. оформ. В.Б. Лопарева. – Харків: Фоліо, 1996. – 237 с.

3. Цимбалюк, І. М. Психологічне консультування та корекція [Текст] : навч. посіб. Модульно-рейтинговий курс / І. М. Цимбалюк.– 3-тє вид., виправл. і доповн.– К.: Професіонал, 2009. – 544 с .

Додаткова література:

1. Анєнкова І.П., Байдан М.А., Русова В.М. Психологічне консультування. Навч. посіб./ І.П. Анєнкова, А.М. Байдан, В.М. Русова. Київ: Каравела, 2018.

2. Березовська Л. І. Основи психокорекції: навчально-методичний посібник / Л. І. Березовська. – Мукачево : МДУ, 2015. – 158 с.

3. Главацька О.Л. Основи психологічного консультування особистості: Навч. посіб. / О.Л. Главацька. Київ: Каравела, 2018.

4. Тіунова О. В. Психологічна корекція (лекції) / О. В. Тіунова. — Тернопіль : ТДПУ. -95 с.

5. Хомич Г.О., Ткач Р.М. Основи психологічного консультування: Навч. посіб. Київ: МАУП, 2004. 152 с.

6. Щербань О.П. Практика психологічного консультування. 2-ге вид. доп. / Щербань. Київ: «Право», 2014.

7. Яценко Т. С. Теорія і практика групової психокорекції : Активне соціально- психологічне навчання : Навч. посіб. / Т. С. Яценко. — К. : Вища школа, 2004. — 679 с.

Інтернет посилання:

1. http://dspace.mdu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/510/1/Опанасенко_Основи%20психологічного%20консультування.pdf

2. https://shron1.chtyvo.org.ua/Tsymbaliuk_Ivan/Psykholohichne_konsultuvannia_ta_korektsiia_Modulno-reitynhovyi_kurs.pdf

3. <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/281/1/konsyltyvania.pdf>

4. http://repository.sspu.sumy.ua/bitstream/123456789/9286/1/%20Вкузікова%20С.Б.%20-%20Теорія%20і%20практика_10-2_.pdf

5. <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/6958/1/ПРАКТИКУМ%20УЧЕБНИК.pdf>